

עד הסוף עם הילדים

הרב אפרים שרבני שליט"א

הרבה

זמן לא דיברנו על הילדים. בדרך כלל שמתחילים לדבר על הילדים כולם לוקחים נשימה עמוקה. כי באמת אחד החלקים המתישים בחיים אלו הילדים, שיהיו בריאים. וככל שהם גדלים, השאלות והדילמות נעשות מורכבות יותר. כשהוא ילד קטן, אלו שאלות של מי מכין לו מטרנה, מי קם אליו בלילה, ומי לוקח אותו לרופא, אבל עם השנים השאלות כבר אחרות, שאלות שעלו שלב, מה עושים עם החופצה? איפה הוא מסתובב? מה החברים שלו מלמדים אותו? ופעמים סוגיות קשות יותר. ולמה זה גורם? שההורים בשלב מסוים מרימים ידיים. אני כבר רגיל לשמוע לא ממעט הורים "ה' יעזור, מה שיהיה יהיה, אני כבר אין לי כוח".

אך עם כל הקושי, דבר אחד אני חייב להגיד לכם, דבר שחייב לתת לכם כוח. תסתכל על הילד שלך, לא משנה אם הוא ישן עכשיו או אם הוא ער, תסתכל עליו טוב ותחשוב לרגע, עכשיו הילד הזה משחק, צוחק, ילד שצריך כל כך את ההורים שלו ותלוי בהם, אבל יבואו עוד ימים אחרי מאה ועשרים, שאנחנו ההורים כל כך נצטרך אותו, נהיה כל כך זקוקים לעזרה שלו, כל קדיש שלו, כל תפילין שלו, כל ברכה שלו – הוא הערבונו שלנו כאן.

תזכרו. היום הילד הקטן הזה צריך אותנו, עוד מעט אנחנו כל כך נצטרך אותו. אף אחד כאן לא יכול לשער, מה הכוח של הלב והבת אחרי מאה ועשרים. אני אומר לך, אם הנחת בן, אם הנחת בת שהולכים בדרך הישר, עולמך תראה בחיך, אתה מבוטח. כל אחד מאתנו חייב להפנים את זה עמוק, האנשים היחידים בעולם שיש להם את הזכות להציל אותך ולהגן עליך, אלו רק הילדים שלך. לא אמא, לא אבא, לא אשתך, גם לא הרב שלך, רק הילדים שלך. לפעמים אני עומד ומשתומם, כמה כוח ה' נתן בידיים של הקטנים האלו.

אמרו חז"ל במשנה "שלושה מלכים אין להם חלק לעולם הבא - ירבעם, אחאב, ומנשה". אותם מלכים חטאו והחטיאו את הרבים בדברים שקשה לפה לתאר.

שואלת הגמרא, הרי יש בתנ"ך עוד מלך שהרבה להרשיע, המלך אמון, ומדוע הוא לא כתוב ברשימה הזאת של אלו שאין להם חלק לעולם הבא? כזה רשע אסף את ספרי התורה והצית אותם באש. למה אחד כזה לא כתוב ברשימה? עונה הגמרא, לאותו מלך היה בן שקראו לו יאשיהו והתורה מעידה על הילד הזה "ויעש הישר בעיני ה', וילך בכל דרך דוד אביו".

עדיין תשאל, מה הקשר בין הבן לאבא, האבא שרף ספרי תורה, והבן שלו עם תפילין על הראש, מה עושים עם כל העוול שהוא עשה? עונה הגמרא, שלוש מילים – "ברא מזכה אבא" – בן מזכה אבא. בגלל הילד הזה, אבא שלו לא יהיה כתוב ברשימה השחורה. אבל הוא שרף ספר תורה? – נכון, זה כואב, תמונות קשות, זה עשה לקב"ה צער גדול, אבל הבן שלו מחפה עליו. אני סולח לך, לא בגללך, בגלל הילד שהשארתי. הילדים האלו, עכשיו אתה רואה אותם קטנים, אתה צריך להבין, שיבוא היום, שכל מה שאתה תעבור למעלה זה תלוי במה שהשארתי אחרייך.

ולכן כל יום, לפני הכל, כל אחד מאתנו חייב לבקש, "רחום וחנון זכני לראות את הילדים האלה הולכים בדרך שלך. אנא, תן לי לראות את התמונות האלו, שהילד יהיה לו חשק ללכת לבית כנסת, חשק ללכת

לשיעור, שהילד הזה יאהב אותך". התפילה הזאת לפני הכל.

ניגש אלי איזה בחור ירא שמיים, תענוג לראות אותו מתפלל, מברך, כל אחד היה רוצה ילד כזה ממש "אל הנער הזה התפללתי". אבא שלו נפטר. הוא שאל אותי, "מה עם אבא שלי למעלה? אני לא יודע מה אתו, כל יום מתרוצצות לי מחשבות מה עובר עליו? אם הוא שמח? איפה הוא יושב? הוא לא בא לי בחלום אפילו פעם אחת להגיד לי מה אתו. כך במשך שנתיים כבר, ויש לי צער מאוד גדול". אמרתי לו "אבא שלך במקום טוב מאוד". "איך אתה יודע?" הוא שאל, "הרי אתה לא הכרת אותו". "אני לא צריך להכיר אותו, אני מכיר אותך. הספיק לי פעם אחת לראות איך אתה מתפלל שם בפניה, ואיך אתה מברך על השתייה שאתה שותה.

אתה יודע מה זה 'ברא מזכה אבא'? זה אומר שאם אתה עושה לקב"ה טוב וגורם לו לנחת, זה רשום על אבא שלך. התפללת עכשיו מכל הלב? כתוב שגם אבא שלך הרגע התפלל מכל הלב. ברכת בכוונה? כתוב שגם אבא שלך בירך בכוונה. אתה חלק מאבא שלך? "הוא שאל בהתרגשות" **"אולי אתה רק מנחם אותי בשביל להרגיע אותי?". אמרתי לו "בוא אני אקרא אתך כמה מילים".**

קראנו ביחד מדרש הנעלם (על מגילת רות), שם מסופר על ר' זמורה שראה בחלום איש אחד. "מי אתה?" אמר לו, "יהודי חוטא אני, שלא הנחתי רעות וחטאים בעולם שלא עשיתי". אמר לו בתוך החלום "מה שמך?" אמר לו "איני יודע, שמחמת הדין איני זוכר את שמיי". אמר לו "מה שם מקומך?" "מההלל העליון אני, קצב הייתי".

הלך ר' זמורה לבית המדרש וחיפש אחרי אותו אדם. שאל לילד אחד האם הוא מכיר את אותו קצב, אמר לו "רבי, יהי רצון שיבואו על אותו אדם רק צרות ורעות, שלא עוב רעות וחטאים בעולם שלא עשה, כמה ציער אנשים, כמה הרס בתים". שאל עוד אחד, "אתה מכיר את הקצב שהיה גר פה?" אמר לו, "רבי, יהי רצון שתדוץ אותו רעה את אותו האיש ואת אותה מינקת שהיניקה אותו". אילו מילים קשות! מתברר שהאיש הזה גרם להרבה עוולות כשהיה חי.

שאל אותו הרב, "האיש הזה הניח בן כאן בעולם?" אמר לו "כן, ילד אחד, ורשע כמו אביו, והמשיך מלאכת אביו הקצב". חיפש אחריו עד שמצאו. אחר כמה פעמים שביקר ר' זמורה אצל אותו הילד, הצליח לשכנעו ללמוד תורה. הוא שכר לו מלמד שילמד אתו שעה ביום.

בילד הזה נולדה אהבת תורה שאין כמותה, ואף התברר שהוא מאוד חריף. בתחילה למד לקרוא פסוקים, לאחר מכן למד משנה וגמרא במשך תקופה ארוכה. לאחר מכן הוציא הסמכה ברבנות. ולאחר מכן כתב ספרים. הילד הזה – תתפלאו לשמוע – הוא התנא רבי נחום הפקולי. תכף גם נראה מדוע קראו לו בשם זה. לימים הגיע הקצב בחלום לרבי זמורה ואמר לו "רבי, כשם שהושעת אותי כן יושיע אותך הקב"ה, כי מן היום שידע בני פסוק אחד הוציאוני מדיני" – ביום שהילד הזה התחיל לברך ברכות השחר, הכל השתנה כלפיי כאן למעלה. המשיך האיש "וכיון שלמד בבית רבו, בטל דיני מכל וכל" – ביום שהוא התחיל ללמוד משנה וגמרא, נגמר הדין שלי לגמרי. אמרו לי סלחו לך. שאלתי מה עשיתי? אמרו לי הבן שלך בוא תשמע איך קולו מתנוסס בבית המדרש.

"וביום שנתחכם וקראו לו רבי, התקינו כסאי בין הצדיקים שבגן עדן". ביום שהוא קיבל תעודת רבנות, זכיתי המשך שיחת הרב בעמ' 3

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות לנהגים 40 דק'

18:21 18:41

יציאת השבת יציאת השבת (ר"ח)

20:19 19:33

פרטים בקרוב...

לכנס המפצים

תשפ"ד

והבית בהיבנותו

הרב שמעון שורתי שליט"א

אז מה היא שפת הלב?

אז מהי שפת הלב? בואו ונראה... אומר הסבא מקלס: 'אין בין צדיק לרשע אלא כוח הציור בלבד' - אדם יכול להיות צדיק בראש, ב'ידעת' הוא צדיק גמור, אבל בכל זאת הוא בכלל רשע, כי הוא נכשל ב'השבות אל לבבך' הדברים אצלו רק בגדר ידיעה בעלמא! קרוב במוח אך רחוק בלב - הוא נקרא רחוק. (דרך אגב מובא בחז"ל שזה היה אחת הבעיות של עשוי הרשע). ולהחדיר ללב היא צריך להשתמש הרבה בהמחשה, בציור, בדמיון. אדם פותח בבוקר חדשות, שומע פעמים על 'פיגוע' - לא תקום פעמים צרה ויכרתו כל אובינו ושונאי מבקשי רעתנו - בו נרצח אדם בתגובה הוא נאנח, פעמים זורק 'משפט' המביע את צערך או איזה איחול 'ימח שמם' וכיוצא בזה, אך בדרך כלל זה, עובר היום, האדם חוזר לענייניו, והדברים נשכחים כלא היו! הלב רדום!

הלב רדום עד ש...

והנה למחרת הולך אותו אדם לנחם, רואה לפניו משפחה שהחיים שלהם כבר לא יחזרו להיות מה שהיו, לפניו חמישה יתומים קטנים שאביהם כבר לא ישוב, שיחפשו את אביהם, שיקראו 'אבא, אבא' ואין עונה. הוא רואה את האלמנה שבוכה ללא סוף... פתאום הלב מתמלא כאב ורחמים, לא מצליח להוציא 'התמונה' הזאת מהראש? מה קרה? 'תא חזי גדול מתא שמע' (ראיה גדולה משמיעה) יש כאן תמונה מוחשית, וכשהתמונה מוחשית, הלב נפתח! וככל שהדבר יותר מפורט ומוחשי כך הלב מתעורר! מחילה על הדוגמא הקיצונית והמצערת, אבל כדי להבין היטב עד היכן הדברים מגיעים היה צריך אותה!

לכן להבדיל אלף אלפי הבדלות, גם אצלנו כך, כל עוד לא נשב עם עצמנו ונתאר, נמחיש עד שתהיה לפנינו קצת תמונה, איך החיים שלנו היו נראים בלי האישה הזאת, ואם האישה לא תשב ותפנים מה הוא בשבילנו וכמה נהיה אומללים אם הוא לא יהיה, יהיה קשה להעריך את החיים איתו! [אפילו על אברהם אבינו שהספיד את שרה אימנו בזמור 'אשת חיל' אמרו במדרש שרק לאחר מכן 'נפל לאברהם אבינו האסימון' מה זה אומר]. ודברים אלו צריכים התעמקות והתבוננות!

ישבנו פעם עם יהודי שרצה להתגרש, ולכן ניסינו קצת לתאר לו כיצד תהיה הרגשתו, אם אשתו תיעדר למשך כמה חודשים מהבית, והקשר עמה מנותק. תיארו בפניו, כיצד יחזור לבית ריק כל יום, כיצד יגדל את הילדים לבד, "אתה תכבס לעצמך, תגהץ בעצמך, תנקה את הבית, תחזור כל יום ותחפש מה לאכול היום, אין מי שתשמע אותך, אין מי שתתן לך חום ואהבה", חיים משעממים, וכך התחלתי לתאר לו עד שעצר אותי ואמר "הבנתי הבנתי..." אל תמשיך. כי שמכניסים את האדם לתוך המציאות, הוא מתחיל לקבל 'פורפורציה' כיצד נראים חיים בלי האישה הזאת. לכן תדמיון לעצמך אדם שאין לו את כל זה, את אותו רווק, או ח"ו גרוש, או אלמן שחוזרים לבית לבד, או שחוזר לבית של ההורים... תדמיון אדם שאין מי שישאל אותו מה שלומו, כשהוא חוזר בכל יום מהעבודה, תיזכר בחיוכים שלה, תיזכר בכל התמונות היפות שלכם ביחד! ואחרי כל זה באמת אפשר שלא יתמלא לבך הערכה כנה אליה! יכול להיות שאתה לא תעריך!! כך מגיעים לאותה הכרה שעליה דיברנו. **שבת שלום ומבורך!**

לבת אלון ויבורך

ניתן להשיג את הספר 'שירת הבית' ברשת תנויות 'אור החיים'

חלק י"א

יש לאהוב ויש להביע רגשות!

תקציר מהשבועות הקודמים: א. בשבועות האחרונים אנו

עסוקים בבניית בית חם, שבו יודעים בני הזוג להביע רגשות. ב. למדנו שכל האדם צרכים וחוסרים רגשיים ונפשיים חזקים, וכן הדברים משתנים בין אדם אדם. ג. ולמדנו שזה אחד מהמחויבויות שלנו כלפי הצד השני למלא את צרכיו.

- ראינו שאחד מהצרכים הגדולים של הנפש זה היא 'הערכה' - הערכה בתור אדם, הערכה למעשים, והערכה בתור שותף לחיים.
- לאחר מכן שראינו שכדי להגיע להערכה אמיתית צריך לעבור ארבעה שלבים: 1. 'ידיעה' - שהראש ידע מה הצד השני עושה, כמה הוא חלק מהחיים שלי, מה המעלות והדברים שהוא טוב בהם.
- 'הכרה' - שהלב יכיר בטוב הזה, ויבין באמת מה זה אומר.
- 'התמדה' - לחיות את הדברים כמה שיותר, ולא לתת לשגרה לטשטש. 4. 'הבעה' - להביע את הדברים תדיר במילים ובמעשים.

התחלנו את חלק ה'ידיעה' וה'הכרה'. ז. הבנו יחד שכדי להגיע לידיעה והכרה אמיתיים חייב לפתח בליבנו את מידת הכרת הטוב, שהיא - לא כמו שחושבים - הרצון הטוב של הלב להטיב לשני, בלי שום חשבונות אחרים, וראינו מעשה נפלא בזה.

הראש והלב לא מדברים באותה שפה!

ואנו ממשיכים קדימה: על האדם לדעת, שהידיעה היא בראש וההכרה היא בלב, ושפת הראש ושפת הלב, שפות שונות הם! והפער ביניהם לא פחות מהשפה הרוסית לשפה הערבית! השכל לא מבין מה שהלב מבין והלב לא מבין מה שהשכל מבין!

ולכן שום רשימה, ארוכה ככל שתהיה לא תתן את התועלת הרצויה, ולצערנו המציאות מוכיחה שזה לא מספיק כדי לגרום לו באמת להכיר בכל הטוב שאשתו עושה עמו. נשאל את הבעל: 'על מה יש לך להעריך את אשתך?', הוא יכול לדקלם ולהריץ לך רשימה של דברים - היא מכבסת, מבשלת, מנקה, ושאר מטלות הבית, כמו כן היא מגדלת לי את הילדים מחנכת אותם, היא אישה טובה, היא אמא טובה וכו' עוד רשימה ארוכה של דברים שהיא עושה. וכן האישה: 'על מה יש לך להעריך את בעלך?' גם היא תוכל למנות כמה דברים, הוא מפרנס, בלימוד שלו הוא מזכה אותי ולא פחות מאת עצמו, יש לי למי לפרוק את הקשיים שלי, הוא חרוץ, הוא מוכשר, הוא אבא טוב, יש לו מדות טובות וכו' וכו'. זה יפה מאד, ואכן זה השלב הראשון - פירוט הדברים. הם יודעים אבל זה לא נקרא שהם מכירים טובה! אין להם את הצורך האמיתי להחזיר לשני. [וכשאין את ההכרה, ממילא גם הרצון להטיב עמו חלש מאד, וממילא אווירה הבית, והתחושה ואווירת הבית היום-יומית, עלולה להיכנס לסכנה]

וכדי להרגיש באמת את הטוב שהצורך שלנו בשני ולהעריכו ולהכיר לו טובה, מלבד עבודת המידות (ובראשה הגאווה - שממעטת את מה שהשני עושה עמנו ומגדילה את מה שאנו עושים עמו) שנצרכת כאן כמו שראינו בפעם האחרונה, עלינו ללמוד את שפת הלב. אם כן כדי להגיע לאן שאנו שואפים צריך לדבר עם הלב בשפה שלו.

ללא עלות!

במערכת הטלפונית של
קול המחנה
072-338-7000

מאגר עצום של
שיעורים מרתקים
הרב אפרים שרבי שליט"א

אכילה לשם שמים

ועובד. חזר הבעש"ט ואמר לו: בני שמא מצווה גדולה באה לידך וקנית עולמך בשעה אחת! אמר לו יוסף: הניחה לי, עניך הרואות שאין לי בעולמי אלא עבודה, אכילה ושתייה, ותו לא.

כיוון ששמע הבעש"ט כך, העיז פנים ביוסף, ואמר לו קשות: ולא איש יהודי אתה? לא שמעת שאסור ליהודי להיות זולל וסובא, מפני מה אתה שטוף כל כך באכילה ושתייה גסה? אמר לו יוסף: אספר לך, אבי סוחר היה, ופעם אחת בדרכו לכרך וכספו וכסף אחרים בידו, עבר עם שיירה של סוחרים יהודים ביער. התנפלו עליהם גזלנים ושדודים, והעמידו שתי וערב ואמרו: כל מי שאינו נשבע בצלם הזה שאינו מוסרנו למלכות, אנו מוציאים אותו להריגה. אמרו הסוחרים לליסטים: תנו לנו שהות ונתיישב בדבר. ישבו הסוחרים והיו מדיינים ביניהם, הללו אומרים: פיקוח נפש הוא, נעשה לפנינו ונשבע בלא לב ולב, והללו אומרים: נאמר וידוי ונקדש שם שמים.

תוך כדי כך, קם אבא שלי, שהיה איש זרוע ובעל כוח, וקיץ ענף עץ עב מאחד העצים, צעק צעקה גדולה: חברים אחרי! דהר והתנפל על הגזלנים כשהם יושבים לבטח ואוכלים מן השלל. מיהרו כל הסוחרים ועשו כמוהו, היכו את השודדים, והנשארים בהם נסו ונמלטו על נפשם.

כשחזר אבא הביתה סיפר לאמא כל אותו מאורע, ואני ילד קטן, שומע הדברים. קיבלתי עלי להרבות באכילה ושתייה, כדי שאם כשאגדל ויקרה לי מה שקרה לאבא, אוכל גם אני ללחום בכוח וגבורה כאבא נגד הגזלנים, ולא איאלץ, חלילה, להישבע לצלם. אמר לו הבעש"ט: **אשריך יוסף ואשרי יולדתך, שכך אתה עובד וכך אתה אוכל ושותה, וכל מעשיך לשם שמים. הלוואי שתורתי ותפילתי יהיו חשובים מקובלים ומרוצים לפני השם יתברך, כאכילתך.** (מבחר אמרים).

פרשת פרה

"צריך להאמין, שכשם שנטהרים באפר הפרה ממש להקרבת הפסח, כמו כן נטהרים בזמן הזה בקריאת פרשת פרה, כל אחד ואחד לפי בחינתו בקדושתו". (רי"א אהרן מקארלין).

"קִדְשׁ" קְדָשִׁים הוּא. הִכְהֵן הַמִּחְטָא אֶתְהּ יִאֲכַלְנָהּ בְּמִקוֹם קְדָשׁ. וכי משום שקודש קדשים היא, לכן הכהן יאכלנה, והרי אדרבה מטעם זה בדין היה שתהא כולה כליל לגבוה?
אלא מכאן רואים, **כמה גדולה אכילה לשם שמים, שעל ידי שכהן זה אוכל בשר החטאת, הבעלים מתכפרים מן החטא.**

הבעל שם טוב בצעירותו, היה מבקש לעשות לו רב אשר יבקש תורה מפי. עשה "שאלת חלום" ונענה, גילו לו מן שמיא, כי יש צדיק בעיירה פלונית, יוסף בן יעקב שמו, שעתידי להיות עמו במחיצתו לעתיד לבוא.

נסע הבעש"ט לאותה עיירה, וחיפש אחר הצדיק יוסף בן יעקב, אמרו לו אנשי העיירה מעולם לא שמענו על צדיק שכך שמו במקומו, יש במקומו אדם אחד ששמו יוסף בן יעקב, חוטב עצים ביער, אך צדיק הוא לא!

הלך הבעש"ט ומצאו ליוסף גבר אלים, גס ומגושם, ריקן שבריקנים. אמר לו הבעש"ט: אתה רבנו יוסף הצדיק בן

יעקב ששמו הולך מקצה השמים ועד קצה השמים? צחק האיש ואמר: אכן שמי יוסף בן יעקב, אך לא צדיק אנכי, חוטב עצים אנכי, עושה מלאכתי מעלות השחר ועד צאת הכוכבים. המתין לו הבעש"ט עד שסיים עבודתו והלך עמו אל משכנו, כיוון שהגיע לשם מיד הביאו לפני יוסף פת גדול כגודל השולחן, וקערות הרבה של כל מיני מאכל וכדים וקנקנים של כל מיני משקה, והיה יוסף חוטף ואוכל חוטף ושותה, עד שהיה נרדם. כיוון שעלה עמוד השחר חזר יוסף וסעד סעודה גדולה כדאמש, מיהר ויצא לעבודתו. וכך חזר הדבר על עצמו יום אחר יום, והיה הבעש"ט תוהה ומשתאה, מה טובו של צדיק זה?

פנה הבעש"ט ליוסף ואמר: מן השמים גילו לי כי אתה צדיק, אנא, תגיד לי מה מעשיך? אמר לו יוסף: הלא אמרתי לך לא צדיק ולא בן צדיק, אנכי יתום קטן נעזבתי בנעורי, ספר וסידור לא למדתי. אני עובד ואוכל, אוכל

המשך שיחת הרב

ההרגשה הנוראה לשמוע את הדיאגנוזה הזו מרופאים, שלכאורה יודעים את מה שהם אומרים מתוך ניסיונם הרב. עגום נפש ולב, עשיתי את דרכי אל מי שידעתי שחש כלפי כאב לבן, אל מורי ורבי ראש הישיבה רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל. הגעתי. נכנסתי. שחתי לפניו את המצב כמות שהוא, את התחושת השחורה של הרופאים, ובכיתי אנה אנו באים.

"תספר לי על אמא שלך?" ביקש הרב. סיפרתי לו על אימא. "תספר לי עוד". הדגשתי את מסירות נפשה עבור חינוך בני. בילדותנו, סיפרתי, גרנו בעיר חילונית. כשחזרנו מהישיבה לבית, האוטובוס מהישיבה מבני מברק היה מגיע לתחנה המרכזית, והיינו נדרשים לנסוע בעוד אוטובוס נסיעה פנימית, לבית. אמא לא רצתה שניסע באוטובוס באווירה החילונית של העיר, היא הייתה מגיעה לתחנה המרכזית ומסיעה אותנו הביתה, כך בחזור וכך בהלוך. כך במשך שנים. כבוד הרב, אם היום אני שמור וטהור, זה מאמא שלי.

כשמע זאת מורי ורבי הוא התרגש, הוא פנה אלי ואמר "לך תגיד לאמא, שעל המסירות נפש הזאת שהיא מסרה עליכם כל השנים, היא תמשך לחיות". הסברתי שוב לרב שהרופאים כבר אומרים שאין עניין לתת תרופות. הרב חזר ואמר "על מסירות נפש למען חינוך הילדים ממשכיכם לחיות". ענינו אמן מכל ליבנו. אמא לא לקחה טיפולים, כי הרופאים אמרו שזה לא יעזור. אמא בלי טיפולים, אמא בלי סיכויים. אך אמא כבר מאז חיה עשר שנים. הולכת, חוזרת למען הילדים, עומדת בפקקים, עם כל העייפות, לפעמים באמצע לשטוף או להכין אוכל, עוד יום כזה ועוד יום כזה, עם זה היא ניצחה את המחלה.

הילדים. הזכות שלהם הגנה עליה פה. והם יגנו עליה גם למעלה אחרי מאה ועשרים.

לבת אלון עם ירמיהו! אהבה לרבני.

לשבת ולראות מראות שאין הרבה שזכו להם. ובכל יום ויום שהוא מחדש חידושי תורה מעטרים אותי בעטרה עליונה שהצדיקים מתעטרים בה. לכן קראו לו חכמי ישראל ר' נחום הפקולי (המילה פקו בארמית פירושה להוציא), שהוציא את אביו מהדין של העולם הבא. מסיים המדרש "אשרי חלקו של מי שעוזב בן שעמל בתורה בעולם הזה" - אם הצלחת להעמיד בן שעוסק בתורה, אשריך. אם עשית את זה. אתה לא תפסיק לחייך. לא כאן, ובטח לא שם. ר' ירוחם ממיר היה אומר, שגם את הבוץ בנעליים של האברך שהולך בדרכו לכולל, גם אותו יביאו לגן עדן.

אני באמת שואל, זה לא שיא האושר להיכנס לבית המדרש ולראות ילד יושב עם ספר, ולדעת שהוא הבן שלך? בשמים אתה לא תצטרך לעשות הרבה, רק תגיד שהוא הבן שלך שם ותראה איזה דלתות יפתחו לפניך. זה צריך תמיד לעמוד לנגד עינינו. רצון עמוק להשאיר ילד שהולך בדרך ה', ילד שיאהב את התורה, ילד שיאהב את בית הכנסת, ילד שיאהב את ה'.

רבינו הגדול הרשב"א כתב לשון כל כך מחזקת "כי זהו תכלית כל שכר האדם, שישאר ממנו בעולם הגשמי בן עובד אלוקים, ואז כאילו הוא בעצמו העובד, ואינו מת אלא חי, שהרי הוליד בן שעובד להשם יתברך". כל אחד מאתנו חייב לדאוג לבן ממשך דרך. כשאני אשאל אותך, יש משהו שממשיך אותך? אתה תענה כן יש! ואני גם עושה הכל שזה יהיה.

ישנו סיפור שסיפר אחד מתלמידיו של רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, אחד מגדולי הדור בדור שלנו, שכל כך התחזקתי ממנו. כך הוא מספר: "נחתה מהלומה על משפחתנו, אצל האמא גילו את המחלה במצב קשה מאד, הרופאים איבחנו סוג שלפי דעתם לא מותר סיכוי לחיות, עד כדי כך שהם הציעו להימנע ממתן טיפולים כדי לחסוך סבל מיותר. אי אפשר לתאר את

הפעם, זה כבר

ה-ה הגענו להיכל!

◀ שרק אחד זוכה לבנות!

"באחת השיחות עם הקבלן הרב אמר לו בהתרגשות: **ההיכל הזה הוא הלב שלי...**"

לא תרצח
לא תנאף
לא תגנב
לא תענה
לא תחמד

חייגו אלינו יעקב בן ישי
055-6685981 | 050-4119309

הלכות אקטואליות

על פי פסקיו של מו"ר פוסק הדור, רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל וממשיך דרכו מו"ר הראש"ל הגאון הגדול הרב **יצחק יוסף** שליט"א

דיני שומע כעונה

שלא יבצע מהלחם עד שיסימו העונים לומר אמן - מבואר בשולחן ערוך (קס"ז סעיף טו) שאין הובוע רשאי לבצוע את הלחם עד שתכלה עניית אמן מפי רוב המסובים היוצאים ידי חובה בברכתו. והטעם, מפני שאף עניית אמן שייכת לברכה ונחשבת לחלק ממנה. **אמנם** אין צריך להמתין עד שתכלה עניית האמן מפי כל המסובים מפני שהמאריך באמן יותר מדי הרי הוא טועה [ב"י בשם מהר"י בן חביב ואחריו], וכן אין צריך להמתין אלא למסובים שיוצאים ידי חובה בברכתו ולא לשאר בני אדם [כ"י הגר"ש (שם ג) וכ"י המ"ב (שם פד) וכן הוא בהל"ב (שם מח) וזה דלא כפף החיים (שם קכ) שכתב שאפילו כל אחד מברך לעצמו].

שומע כעונה בשאר מאכלים: ישיבה: לדעת **בני ספרד** (עי"פ השולחן ערוך רי"ג א') בשאר מאכלים אין צריך חיבור וקביעות (כמו בפת), אך על כל פנים חייב קביעות קצת, דהיינו שצריך לשבת, משום שצריך הוכחה שהשומעים מכוונים לצאת ידי חובה, בברכת המברך וזה על ידי שיושבים. **לכן מה שמצוי שאדם מבקש מחברו שיטטור אותו בברכה מסוימת וכדומה (כגון שלא זוכר אם בירך או בשאר ספיקות) עליהם לדעת שצריכים שניהם לשבת.** וכתבו הפוסקים שלא רק שיכול להוציא, אלא עדיף שיעשה כן משום הידור מצוה של 'ברוב עם הדרך מלך'. [בה"ל קס"ז, מ"ב כאן ג בשם המענדל יו"ט והרמ"ד וכן הביא בשם הכס"מ (א)] **ובני אשכנז** היוצאים ביד רמ"א, לעולם לכתחילה מברכים כל אחד לעצמו.

המנהג בימינו בדין שומע כעונה: אף על פי שיוצא לפי הדין היבשי שאם אוכל עם כמה אנשים, אחד מברך ברכת הנהנין לכולם משום ברוב עם הדרת מלך, אמנם בימינו עיננו רואות שנהגו שכל אחד מברך לעצמו ואף שאוכלים כמה אנשים אותו מאכל וכן העידו כמה מן הפוסקים שאין נוהגים לפטור אחד את השני בברכות הנהנין, וכל אחד מברך לעצמו, והסיבה לכך, יש שכתבו כיון שלא יודעים לכיון היטב לצאת ולהוציא או משאר סיבות. [עי"י מ"ב רי"ג סק"י, והליכות ברכות (רצה), וברכה נאמנה (תסד) שהביאו בזה מהפוסקים].

❓ כמה אנשים שנמצאים יחד ורוצים לברך על מאכל, האם עדיף שיברכו כל אחד לעצמו, או שאחד יברך לכולם?

❓ הרוצה להוציא את חברו כיצד יש לנהוג על פי ההלכה?

❓ האם יש הבדל בין לחם לשאר מאכלים?

הקדמה: הלכה בידינו במצוות התלויות בדיבור - 'שומע כעונה' דהיינו שבמצוות התלויות בדיבור כברכות ותפילה וכדומה, אם שמע את הדיבור מאדם בר חיובא, יצא ידי חובתו ועל ידי שמיעתו נחשב הדבר לו כאילו הוא בעצמו מדבר. והלכות אלו מעשיות בהרבה הלכות ובע"ה נראה כמה מהן:

שומע כעונה בפת ושאר מאכלים / ההבדל בין פת ויין לשאר מאכלים / ישיבה / שלא יבצע עד שיסיימו המסובים אמירת האמן:

בשולחן ערוך (קס"ז סעיף י"א ורי"ג סעיף א') מבואר הדין באדם הבא לאכול ולשתות ורוצה להוציא את חברו, או את הסובבים אותו בברכה, יכול לעשות כן ועדיף ממה שיברך כל אחד לעצמו. בין באכילת לחם או יין, בין באכילת שאר מאכלים (עוגות, פירות, שתייה). אמנם יש לידע כמה דינים חשובים בעניין זה, ונחלק את הדין לשתי קבוצות: א. לחם ויין ב. שאר מאכלים:

שומע כעונה בלחם ויין: כדי שיוציא אחד את חברו, חייב חיבור בעת האכילה בין המסובים. בזמן חז"ל, החיבור בשעת אכילת לחם ויין, היה דווקא באופן שמסיבים (דהיינו שוכבים מוטים בדומה לליל הסדר), אך היום כיון שאין דרכנו להסב, הישיבה שלנו סביב שולחן אחד מספיקה כדי להיקרא קביעות וחיבור, אך המברכים בעמידה ויש מבני הבית עומדים אינם נוהגים נכון. (ראה קס"ז י"א ובביאור הלכה קס"ז ד"ה אלא ובהל"ב שם עמ"י שפ"ו וע"ש באחרי שם עוד אופנים של קביעות מקום ושאר פרטי הדין בזה) **ולכן כשיושבים כמה בני אדם לסעוד יחד, נכון יותר שאחד יברך ויוציא את כולם ידי חובה ממה שיברך כל אחד לעצמו משום 'ברוב עם הדרת מלך'. ובלבד שיודע המברך לכיון להוציאם והשומעים יודעים לכיון לצאת ידי חובה בשמיעתם מפי המברך וכאמור יזהרו כולם לשבת.**